

POSTANOWIENIE

19 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 19 grudnia 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa N. spółki akcyjnej w W.

przeciwko A.K.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej A.K.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 16 maja 2024 r., VII AGa 757/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[J.T.]

UZASADNIENIE

Pozwany A.K. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie, którym oddalono apelację skarżącego od wyroku Sądu pierwszej instancji wydanego w sprawie o zapłatę z powództwa N. S.A. w W.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako pierwszą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał występowanie w sprawie dwóch istotnych zagadnień prawnych. Zostały one ujęte w formę rozbudowanych, kazuistycznych pytań. Pierwsze z zagadnień dotyczyło oceny, w kontekście przyczyny nieważności określonej w art. 58 § 2 k.c., skutków narzucenia w umowie kredytu przedsiębiorcy prowadzącemu jednoosobową działalność gospodarczą klauzul zmiennego oprocentowania oraz dodatkowych prowizji i opłat, a drugie – wymagań dotyczących skuteczności wezwania, o którym mowa w art. 75c ust. 1 pr.bank.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem orzecznictwa przywołanie przyczyny kasacyjnej unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (zob. postanowienie SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Podniesiony problem musi również charakteryzować się nowością; zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co do zasady traci ten walor (zob. postanowienie SN z 19 marca 2012 r., II PK 294/11). Istotność problemu prawnego wyraża się natomiast w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (zob. postanowienie SN z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14).

Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (zob. postanowienie SN z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie skargi do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego, jak i ochronę praw prywatnych. Zagadnienie prawne powinno mieć więc taki wymiar problemowy, aby udzielona przez Sąd odpowiedź miała znaczenie dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej wniesionej w sprawie, w której pytania zostały zadane, a jednocześnie – dzięki uniwersalnemu ujęciu – odpowiedź ta uzyskiwała walor aplikacyjny w rozstrzyganiu innych spraw.

Postawione przez skarżącego pytania nie spełniają opisanych wyżej wymagań, a w konsekwencji nie świadczą o konieczności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Pierwsze z rzekomych zagadnień nie odpowiada okolicznościom sprawy.

Po pierwsze, u podstaw tego pytania legło założenie, że powód (bank) „narzucił” pozwanemu zawarcie umowy. Ustalenie takie nie wynika jednak ze stanu faktycznego sprawy przedstawionego do oceny prawnej. W konsekwencji nie można również stwierdzić, by bank „narzucił” stosowanie w spornej umowie klauzul zmiennego oprocentowania.

Po drugie, istnienie ryzyka związanego ze zmianą stóp procentowych (a w konsekwencji wskaźników referencyjnych) oraz jego ewentualny rozkład stanowi, zwłaszcza w obrocie profesjonalnym, przedmiot ustaleń stron. Wbrew stanowisku skarżącego w rozstrzygnięciu zagadnienia prawnego nie można przy tym przyjąć, że całość tego ryzyka spoczywała na pozwanym, skoro oprocentowanie kredytu było zmienne i mogło nie tylko rosnąć, lecz również spadać.

Po trzecie, sformułowane przez pozwanego pytanie odnosi się w istocie do tego, czy zachodziły podstawy do ustalenia nieważności umowy z powodu sprzeczności jej postanowień z zasadami współżycia społecznego. Tymczasem, niezależnie od przedstawionych wyżej uwag świadczących o zarysowaniu

w zagadnieniu prawnym okoliczności nieodpowiadających ustaleniom sprawy, trzeba podkreślić, że ocena taka jest każdorazowo dokonywana przez sąd: *in casu*, a nie w ramach generalnego rozstrzygania istotnego zagadnienia prawnego. Jeśli w tej sferze skarżący dostrzegał podstawy do wyeksponowania wadliwości stanowiska zajętego przez Sąd drugiej instancji, to miał możliwość powołania się, z odpowiednią argumentacją, na przyczynę kasacyjną inną niż określona w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Drugie z pytań skarżącego, mimo ujęcia w ramach przyczyny unormowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., nie zawierało istotnego zagadnienia prawnego. Skarżący stwierdził jedynie, że nie zgadza się z dokonaną w sprawie wykładnią art. 75c ust. 1 pr.bank. oraz z zastosowaniem przez oba Sądy wynikającej z niego normy, a także przedstawił własne stanowisko o tym, jakie elementy powinno zawierać wskazane w tym przepisie wezwanie. Sednem odmienności tych stanowisk jest uznanie przez Sąd Apelacyjny, w ścisłym powiązaniu z badanymi okolicznościami, że wezwanie do zapłaty, zawierające również pouczenie o możliwości złożenia wniosku o przeprowadzenie restrukturyzacji zadłużenia z tytułu umowy, było skuteczne. Zidentyfikowane w nim bowiem zostało źródło zobowiązania w postaci określonej umowy, jak również wskazano na wymagalność zadłużenia. Ponadto między wspomnianym wezwaniem a wypowiedzeniem umowy minął okres blisko trzech miesięcy, a skarżący nie zwracał się do banku z prośbą o udzielenie mu informacji w przedmiocie wskazywanych obecnie danych.

Brak dalszej argumentacji skarżącego oraz przedstawienia przyczyn, dla których omawiany problem miałby stanowić istotne zagadnienie prawne, powoduje, że skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Nadto nie sposób nie dostrzec, że na k. 100 akt sprawy znajduje się wypowiedzenie warunkowe, zawierające również ponowne wezwanie do zapłaty; pismo to niewątpliwie zawiera natomiast wszystkie dane (wraz z podaniem wysokości zadłużenia) wskazywane przez skarżącego jako niezbędne elementy wezwania, o którym mowa w art. 75c ust. 1 pr.bank.

Jako drugą przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał potrzebę dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne

wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Stwierdził, że rozstrzygnięcia wymaga to, czy: (1) dopuszczalne jest zawarcie przez bank w jednym piśmie wypowiedzenia umowy kredytu oraz wezwania, o którym mowa w art. 75c ust. 1 pr.bank., (2) wypowiedzenie umowy kredytu z naruszeniem art. 75c ust. 1 pr.bank. „jest nieważne czy też bezskuteczne i przedwczesne”, (3) na gruncie art. 75 ust. 1 oraz art. 75c ust. 1 pr.bank. w zw. z art. 89 k.c. dopuszczalne jest wypowiedzenie umowy kredytu z zastrzeżeniem warunku. W każdym wypadku skarżący powołał się na występowanie rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Potrzeba, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., oznacza, że określony przepis, istotny z punktu widzenia podstawy prawnej zaskarżonego orzeczenia, może być rozumiany na różne sposoby, a orzecznictwo i nauka prawa albo nie wypracowały w tym przedmiocie żadnego poglądu, albo prezentują rozbieżne stanowiska. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinno w takim wypadku zawierać wskazanie, które przepisy wymagają wykładni i na czym polegają poważne wątpliwości związane z ich rozumieniem lub rozbieżnościami w ich stosowaniu (zob. postanowienia SN z: 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09 oraz 24 kwietnia 2018 r., II CSK 743/17).

Rozbieżność w orzecznictwie sądów powinna natomiast zostać wykazana przez przywołanie judykatów, w których odmienne rozstrzygnięcia zapadły w stanach faktycznych nieróżniących się od siebie w relewantny prawnie sposób (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2015 r., III CSK 59/15). Nie mogą być to przy tym orzeczenia wydane w sprawie będącej przedmiotem skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 24 kwietnia 2003 r., I PK 557/02). W takich przypadkach rozbieżność dotyczy bowiem oceny wyłącznie jednej sprawy, co nie wyczerpuje dyspozycji przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Brak spójności orzecznictwa przestaje mieć znaczenie prawne wtedy, gdy po jego wystąpieniu wydana zostanie w danym przedmiocie uchwała Sądu Najwyższego działającego w poszerzonym składzie. Wykazanie rozbieżności w orzecznictwie powinno opierać się na przedstawieniu wypowiedzi zawierających przede wszystkim aktualne poglądy judykatury, a nie stanowiska wprawdzie wyrażane w przeszłości, lecz od których już wcześniej odstąpiono w związku z rozwojem trendów wykładni i stosowania prawa.

Przedstawione przez skarżącego przepisy nie wymagają wykładni, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Kwestia dopuszczalności powiązania przez bank wypowiedzenia umowy kredytu z wezwaniem z art. 75c ust. 1 pr.bank. została już bowiem rozstrzygnięta (zob. wyroki SN z 21 lutego 2024 r., II CSKP 1860/22, z 3 czerwca 2025 r., II CSKP 1953/22, a także z 6 czerwca 2024 r., II CSKP 1927/22), toteż ewentualne wcześniejsze rozbieżności w orzecznictwie należy uznać za usunięte. W konsekwencji bez znaczenia dla sprawy jest również pytanie o konsekwencje naruszenia przez bank art. 75c ust. 1 pr.bank. – działania powoda nie stanowiły bowiem uchybienia temu przepisowi.

Kwestia dopuszczalności wypowiedzenia umowy kredytu z zastrzeżeniem warunku jest z kolei oczywista i dobrze rozpoznana w orzecznictwie (zob. wyrok SN z 6 czerwca 2024 r., II CSKP 1927/22, wraz z przywołanym tam orzecznictwem). Okoliczność, że incydentalnie prezentowany jest pogląd odmienny (skarżący przedstawił dwa orzeczenia Sądów Apelacyjnych), nie oznacza, że omawiane obecnie zagadnienie powoduje rozbieżności, o których mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

Beata Janiszewska

[J.T.]

[a.ł.]